

THE CENTER FOR

EPILEPSY & SEIZURE EDUCATION

IN BRITISH COLUMBIA

ਮਿਰਗੀ ਵਾਲੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਭਰਾਵਾਂ ਅਤੇ ਭੈਣਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਿਵੇਂ ਕਰਨੀ ਹੈ (How to Help Brothers and Sisters of Children with Epilepsy)

ਮਿਰਗੀ ਵਾਲੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਬੱਚੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ, ਬੀਮਾਰੀ ਦੀ ਪਛਾਣ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਅਡਜਸਟਮੈਂਟ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਦੀ ਲੰਘਦੇ ਹਨ। ਬਹੁਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨਵੇਂ ਨੇਮ ਮੁਤਾਬਕ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਢਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਜਿਹੜੀ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਘੱਟ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਉਹ ਮਿਰਗੀ ਵਾਲੇ ਕੁਝ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਭਰਾਵਾਂ ਅਤੇ ਭੈਣਾਂ ਵਲੋਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸਟਰੈੱਸ ਹੈ।

ਕੁਝ ਭਰਾਵਾਂ ਅਤੇ ਭੈਣਾਂ ਨੂੰ ਅਡਜਸਟਮੈਂਟ ਚੁਣੌਤੀ ਵਾਲੀ ਕਿਉਂ ਲੱਗਦੀ ਹੈ?

ਵਤੀਰੇ ਦੀਆਂ ਔਖਿਆਈਆਂ ਮਿਰਗੀ ਵਾਲੇ ਬੱਚਿਆਂ ਵਿਚ ਜ਼ਿਆਦਾ ਆਮ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ: ਗੁੰਝਲ-ਰਹਿਤ ਮਿਰਗੀ ਵਾਲੇ ਇਕ-ਚੌਥਾਈ ਬੱਚੇ ਅਤੇ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਮਿਰਗੀ ਵਾਲੇ ਤਕਰੀਬਨ ਅੱਧੇ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਬੱਚੇ ਆਪਣੇ ਸਮਾਜਿਕ-ਜਜ਼ਬਾਤੀ ਕਾਰਜਾਂ ਵਿਚ ਔਖਿਆਈਆਂ ਦਿਖਾਉਣਗੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਆਪਣੇ ਭਰਾਵਾਂ ਅਤੇ ਭੈਣਾਂ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੇਲ ਮਿਲਾਪ ਨੂੰ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਬਣਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਬੱਚੇ ਪਾਲਣਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਔਖਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਮਿਰਗੀ ਵਾਲੇ ਜਵਾਨ ਹੋ ਰਹੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਚਿੰਤਾ ਆਮ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਡਿਪਰੈਸ਼ਨ ਦੀ ਅਕਸਰ ਪਛਾਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਲਾਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਇਲਾਵਾ, ਮਿਰਗੀ ਦੇ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਹੱਦ ਤੱਕ ਦੀ ਬਦਨਾਮੀ ਵੀ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਬਦਨਾਮੀ ਦਾ ਡਰ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਇਹ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਮੇਲਜੋਲ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪਰਿਵਾਰਕ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਨੂੰ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਮਿਰਗੀ ਵਾਲੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਆ ਰਹੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਉਸ ਦੇ ਭਰਾਵਾਂ ਅਤੇ ਭੈਣਾਂ ਨੂੰ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਹਾਲਤ ਪ੍ਰਤੀ ਆਪਣੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦੀ ਅਡਜਸਟਮੈਂਟ ਦੇਖਦੇ ਹਨ। ਜੇ ਮਿਰਗੀ ਨਾਲ ਰਹਿਣਾ ਮਾਪਿਆਂ ਅਤੇ ਬੱਚੇ ਲਈ ਬੋਝ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਭਰਾਵਾਂ ਅਤੇ ਭੈਣਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਬੋਝ ਦਾ ਅਸਰ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।

ਸਟੱਡੀਜ਼ ਇਹ ਦੱਸਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਮਾਪੇ ਭਰਾਵਾਂ ਅਤੇ ਭੈਣਾਂ ਨੂੰ ਘੱਟ ਸਮਾਂ ਅਤੇ ਉਤਸ਼ਾਹ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਬੀਮਾਰੀ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਣ ਵੇਲੇ ਅਤੇ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਮਿਰਗੀ ਵਾਲੇ ਬੱਚੇ ਕਰਕੇ। ਇਹ ਗੱਲ ਨੌਂ ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਉਮਰ ਦੇ ਭਰਾਵਾਂ ਅਤੇ ਭੈਣਾਂ ਲਈ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਸੱਚ ਹੈ, ਜਿਹੜੇ ਕਿ ਅਕਸਰ ਤਿਆਗ ਦਿੱਤੇ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਦੱਸਦੇ ਹਨ।

ਮਿਰਗੀ ਵਾਲੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਭਰਾ ਅਤੇ ਭੈਣਾਂ

ਬੱਚੇ ਜਦੋਂ ਆਪਣੇ ਭਰਾ ਜਾਂ ਭੈਣ ਨੂੰ ਸੀਜ਼ਰ ਹੁੰਦਾ ਦੇਖਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਡਰ ਜਾਣਾ ਆਮ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਭਰਾ ਜਾਂ ਭੈਣ ਦੇ ਸੀਜ਼ਰ ਦੌਰਾਨ ਸੱਟ ਲੱਗਣ ਜਾਂ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਮਰਨ ਦਾ ਡਰ ਆਮ ਹੈ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਭਰਾ ਜਾਂ ਭੈਣ 12 ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਉਮਰ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਇਹ ਨਾ ਪਤਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਹੋਰ ਸੀਜ਼ਰ ਹੋਣ 'ਤੇ ਕੀ ਕਰਨਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਹੋਰ ਬੋਝ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਭਰਾਵਾਂ ਅਤੇ ਭੈਣਾਂ ਨਾਲ ਕਦੇ ਕਦੇ ਦੋਸਤ, ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ, ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਸਕੂਲ ਦੇ ਟੀਚਰ ਵੀ ਬਦਲਵੇਂ ਮਾਪਿਆਂ ਵਾਲਾ ਵਰਤਾਉ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜੇ ਕਿ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਇਕ ਯੂਨਿਟ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੇਖਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਕਸਰ ਭਰਾ ਜਾਂ ਭੈਣ ਤੋਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜਾਂ ਮਦਦ ਮੰਗਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਨਾਲ ਬੱਚੇ 'ਤੇ ਬੇਲੋੜਾ ਬੋਝ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਕੁਝ ਭਰਾਵਾਂ ਅਤੇ ਭੈਣਾਂ ਕੋਲ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਚੰਗੀਆਂ ਜੁਗਤਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਹ ਸਿਆਣੇ ਅਤੇ ਬੀਮਾਰੀ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲਚਕੀਲੇ ਬਣ ਗਏ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਇਹ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਭਰਾਵਾਂ ਅਤੇ ਭੈਣਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬਚਪਨ ਦਾ ਆਨੰਦ ਮਾਨਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਬਦਲਵੇਂ ਮਾਪੇ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦੇ।

ਭਰਾ ਅਤੇ ਭੈਣਾਂ ਆਪਣੇ ਭਰਾ ਜਾਂ ਭੈਣ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਵੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜੇ ਉਸ ਨੂੰ ਚਿੜਾਇਆ ਜਾਵੇ ਜਾਂ ਤੰਗ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਭਰਾ ਅਤੇ ਭੈਣਾਂ ਇਸ ਗੱਲੋਂ ਵੀ ਫਿਕਰਮੰਦ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਕਿ ਲੋਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਸ ਕਰਕੇ ਮਜ਼ਾਕ ਉਡਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭਰਾ ਜਾਂ ਭੈਣ ਨੂੰ ਸੀਜ਼ਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਮਾਪਿਆਂ ਦੀਆਂ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਵਤੀਰੇ: ਖਤਰੇ ਅਤੇ ਤਾਕਤ

ਜਦੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਵਿਚ ਫਰਕ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਹਰ ਮਾਪਾ ਮਿਰਗੀ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਦੇਖਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਨਾਲ ਵਿਆਹੁਤਾ ਜ਼ਿੰਦਗੀ 'ਤੇ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਵਿਚ ਸਮੱਸਿਆ ਦੇ ਹੱਲ ਦੀ ਅਸਰਦਾਇਕਤਾ 'ਤੇ ਅਸਰ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਇਸ ਕਰਕੇ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸਿਰਫ ਇਕ ਮਾਪਾ ਡਾਕਟਰ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਮਿਰਗੀ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਮਿਰਗੀ ਵਾਲੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਇਕ ਸਟੱਡੀ ਨੇ ਦਿਖਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਮਿਰਗੀ ਦੀ ਪਛਾਣ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਇਕ ਮਾਪੇ ਦੇ ਅਣਸੁਲਝਾਏ ਮਸਲੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਦੂਜਾ ਮਾਪਾ ਵਿਆਹ ਵਿਚ ਘੱਟ ਜੋੜ ਅਤੇ ਸਨੇਹ ਸਮਝਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮਾਪੇ ਮਿਰਗੀ ਵਾਲੇ ਬੱਚੇ ਨਾਲ ਕਿਵੇਂ ਵਰਤਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਦਾ ਅਸਰ ਨਾ ਸਿਰਫ ਮਿਰਗੀ ਵਾਲੇ ਬੱਚੇ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਡਜਸਟਮੈਂਟ 'ਤੇ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਸਗੋਂ ਭਰਾਵਾਂ ਅਤੇ ਭੈਣਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।

ਮਾਪੇ ਭਰਾਵਾਂ ਅਤੇ ਭੈਣਾਂ ਨੂੰ ਕੀ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਦਿਖਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਇਹ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸਟੱਡੀਜ਼ ਇਹ ਦੱਸਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਮਾਪੇ ਕਦੇ ਕਦੇ ਭਰਾਵਾਂ ਅਤੇ ਭੈਣਾਂ ਤੋਂ ਗਲਤ ਉਮੀਦਾਂ ਰੱਖ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਟਰੈੱਸ ਦਾ ਸਮੁੱਚਾ ਪੱਧਰ ਵਧ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮਾਪਿਆਂ ਦੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕੰਟਰੋਲ ਅਤੇ ਗਲਤ ਨੁਕਤਾਚੀਨੀ ਦਾ ਨਤੀਜਾ, ਭਰਾਵਾਂ ਅਤੇ ਭੈਣਾਂ ਵਿਚ ਡਿਪਰੈਸ਼ਨ ਦੇ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰਾਂ, ਮਨੋਵੇਗਤਾ, ਅਤੇ ਘਰ ਅਤੇ ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਵਤੀਰੇ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਵਿਚ ਨਿਕਲਦਾ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਮਾਪਿਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਧੀਆ ਸੰਬੰਧਾਂ ਅਤੇ ਮਾਪਿਆਂ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਹਾਂਪੱਖੀ ਸੰਬੰਧਾਂ ਦਾ ਬਹੁਤ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਅਸਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਕ ਸਟੱਡੀ ਨੇ ਇਹ ਦਿਖਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਮਾਪਿਆਂ ਦਾ ਪਿਆਰ, ਸਮਾਜ ਵਿਰੋਧੀ ਵਤੀਰੇ ਅਤੇ ਸਰੀਰਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਘੱਟ ਪੱਧਰਾਂ ਨਾਲ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ।

ਮਿਰਗੀ ਦੀ ਪਛਾਣ ਹੋਣਾ, ਮਿਰਗੀ ਵਾਲੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਕੁਝ ਮਾਪਿਆਂ 'ਤੇ ਇਕ ਡੂੰਘਾ ਅਸਰ ਪਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਬੀਮਾਰੀ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 20 ਅਤੇ 30 ਫੀ ਸਦੀ ਮਾਂਵਾਂ ਵਿਚ ਸਟਰੈੱਸ ਦੀਆਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਨਿਸ਼ਾਨੀਆਂ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਜਾਂ ਉਹ ਡਿਪਰੈਸ਼ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਡੈਡੀਆਂ ਬਾਰੇ ਘੱਟ ਪਤਾ ਹੈ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਡੂੰਘਾ ਅਸਰ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮਾਪੇ ਅਕਸਰ ਡਿਪਰੈਸ਼ਨ, ਗੁੱਸੇ, ਕਸੂਰਵਾਰ ਹੋਣ, ਬੇਵੱਸੀ ਅਤੇ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਦੇ ਉੱਚੇ ਪੱਧਰਾਂ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸਟਰੈੱਸ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨਾ ਮਾਪਿਆਂ ਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਮਦਦ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਬੀਮਾਰੀ ਨਾਲ ਜ਼ਿਆਦਾ ਅਸਰਦਾਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਿੱਝਣ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਮਿਰਗੀ ਵਾਲੇ ਬੱਚੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਵੀ ਬੀਮਾਰੀ ਪ੍ਰਤੀ ਬਿਹਤਰ ਅਨੁਕੂਲ ਹੋਣ ਵਿਚ ਮਦਦ ਹੋਵੇਗੀ।

ਪ੍ਰਬੰਧ ਲਈ ਸੁਝਾਅ

- ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਦੋਨੋਂ ਮਾਪੇ ਮਿਰਗੀ ਬਾਰੇ ਅਤੇ ਬੱਚੇ 'ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਅਸਰ ਬਾਰੇ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਕੌਂਸਲਿੰਗ ਲੈਣ। ਸਮਝ ਦੀ ਘਾਟ ਅਤੇ ਗਲਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਬੇਲੋੜੇ ਡਰ ਪੈਦਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮਿਰਗੀ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਬਦਨਾਮੀ ਦਾ ਵੱਡਾ ਕਾਰਨ ਹੈ।
- ਭਰਾਵਾਂ ਅਤੇ ਭੈਣਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਮਿਰਗੀ ਬਾਰੇ ਸਿੱਖਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਡਰ ਘਟਾ ਕੇ ਅਤੇ ਮਿਰਗੀ ਬਾਰੇ ਆਮ ਸਿੱਧਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਕੇ ਸਿੱਝਣ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਹੋਵੇਗੀ।
- ਮਾਪਿਆਂ ਵਲੋਂ ਨੇਮ ਨਾਲ ਵਕਫਿਆਂ 'ਤੇ ਭਰਾਵਾਂ ਅਤੇ ਭੈਣਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਲੇ ਇਕੱਲੇ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸਮਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਮਦਦ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਲਿਆਵੇਗਾ ਅਤੇ ਸਿੱਝਣ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਸਮਰੱਥਾ ਵਧੇਗੀ।
- ਜਦੋਂ ਵੀ ਅਕਾਦਮਿਕ, ਵਤੀਰੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ, ਜਜ਼ਬਾਤੀ, ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਮਸਲੇ ਫਿਕਰ ਬਣ ਜਾਣ ਤਾਂ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਛੇਤੀ ਅਸੈੱਸਮੈਂਟ ਦੀ ਹਿਮਾਇਤ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।
- ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਸਕੂਲਾਂ, ਦੋਸਤਾਂ ਅਤੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਭਰਾਵਾਂ ਅਤੇ ਭੈਣਾਂ ਨੂੰ ਬਦਲਵੇਂ ਮਾਪਿਆਂ ਦੇ ਰੋਲ ਵਿਚ ਨਾ ਪਾਉਣ। ਇਸ ਨਾਲ ਭਰਾਵਾਂ ਅਤੇ ਭੈਣਾਂ ਦੀ ਬੇਲੋੜੇ ਬੋਝ ਤੋਂ ਰੱਖਿਆ ਹੋਵੇਗੀ।
- ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਮਿਰਗੀ ਵਾਲੇ ਬੱਚੇ ਦੇ ਹਿਮਾਇਤੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬੱਚੇ ਦੇ ਭਰਾਵਾਂ ਅਤੇ ਭੈਣਾਂ ਲਈ ਰੋਲ ਮਾਡਲ ਬਣਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਭਰਾ ਜਾਂ ਭੈਣ ਦੇ ਰਾਖੇ ਨਾ ਬਣਨਾ ਪਵੇ।

- ਮਾਪਿਆਂ ਲਈ ਮਿਰਗੀ ਵਾਲੇ ਆਪਣੇ ਬੱਚੇ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਭਰਾਵਾਂ ਅਤੇ ਭੈਣਾਂ ਤੋਂ ਅਸਲੀਅਤ ਵਾਲੀਆਂ ਉਮੀਦਾਂ ਰੱਖਣਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ।
- ਜੇ ਮਾਪਿਆਂ ਜਾਂ ਭਰਾਵਾਂ ਅਤੇ ਭੈਣਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਝਣ ਵਿਚ ਮੁਸ਼ਕਲ ਆ ਰਹੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰੇ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਲਈ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸ਼ਨਲ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਢੁਕਵੇਂ ਵਸੀਲੇ ਲੱਭਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

ਨਵੰਬਰ 2007 ਵਿਚ ਵੰਡਣ ਲਈ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ (ਏ ਐੱਚ)

Reprinted with permission from the BC Epilepsy Society: www.bcepilepsy.com

Your local epilepsy support agency is:

#112 – 32868 Ventura Avenue

Abbotsford, BC V2S 6J3

604-853-7399

info@esebc.ca

www.esebc.ca